

III

*(Parengiamieji aktai)***EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS****517-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, ĮVYKUSI 2016 M. GEGUŽĖS 25–26 D.**

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „2016 m. metinė Sąjungos Europos standartizacijos darbo programa“

(COM(2015) 686 final)

(2016/C 303/10)

Pranešėjas: Patrick LIEBUS

Europos Komisija, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsniu, 2016 m. vasario 5 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „2016 m. metinė Sąjungos Europos standartizacijos darbo programa“

(COM(2015) 686 final).

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2016 m. gegužės 10 d. priėmė savo nuomonę.

517-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2016 m. gegužės 25–26 d. (2016 m. gegužės 25 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 141 nariams balsavus už ir 6 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Šioje nuomonėje daugiausia dėmesio skiriama pagrindinei temai – Europos standartizacijos sistemos (ESS) įtraukumui. Tokį sprendimą lėmė tai, kad EESRK atstovauja visoms taip vadinamoms III priedo organizacijoms, t. y. ANEC, ECOS, ETUC, SBS, susijusioms su Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1025/2012. Todėl kaip pilietinei visuomenei atstovaujanti institucija EESRK norėtų sutelkti dėmesį į ESS skaidrumą ir įtraukumą.

1.2 EESRK taip pat pritarė Europos Komisijos pasiryžimui spręsti strateginius Europos standartizacijos sistemos klausimus parengiant metines darbo programas.

1.3 Kalbant apie III priede nurodytų organizacijų ir ESS santykius, EESRK prašo Europos standartizacijos organizacijas (ESO) suteikti III priedo organizacijoms specialų narių ir (arba) partnerių statusą nustatant aiškias jų teises ir pareigas. Konkrečiai III priedo organizacijoms turėtų būti suteikta neribota teisė teikti skundą ir patariamąją galia, visų pirma rengiant su viešuoju interesu susijusius standartus.

1.4 EESRK pripažįsta, kad nacionalinis delegavimas yra vienas iš pagrindinių Europos standartizacijos principų, tačiau pabrėžia, kad svarbu sudaryti palankesnes sąlygas standartizacijos procese dalyvauti MVĮ ir suinteresuotosioms šalims atstovaujančioms organizacijoms bei jiems nacionaliniu lygmeniu atstovaujantiems subjektams. Todėl EESRK siūlo sudaryti galimybes „veidrodiniuose komitetuose“ nacionaliniu lygmeniu nemokamai dalyvauti MVĮ ir visuomeninėms suinteresuotosioms šalims ir jiems atstovaujančioms asociacijoms.

1.5 EESRK primena labai svarbų naujojo požiūrio konsultantų vaidmenį ir teigiamai vertina jų indėlį į standartų atitikties Sąjungos politikai vertinimą siekiant užtikrinti suderintą standartizaciją. Todėl EESRK labai teigiamai vertina Komisijos ketinimą pratęsti naujo požiūrio konsultantų veiklą ilgesniam laikui.

1.6 Galiausiai, siekiant didinti ESS įtraukumą, EESRK prašo atidžiai stebėti pagrindinių standartizacijos vykdytojų veiklą. EESRK galėtų vykdyti šią stebėseną ir šiuo tikslu sukurti specialų ESS įtraukumo forumą. Šiai struktūrai būtų pavesta surengti metinį viešą klausymą, kurio tikslas būtų įvertinti šioje srityje pasiektą pažangą.

2. Svarbiausios Komisijos komunikato nuostatos

2.1 Komunikate Komisija išdėstė savo strateginę Europos standartizacijos viziją, o atitinkamą teisinę sistemą nustatė Reglamente (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuris įsigaliojo nuo 2013 m. sausio 1 d. Viena iš Reglamentu įdiegtų naujovių – Komisijai nustatytas įpareigojimas priimti metinę Sąjungos Europos standartizacijos darbo programą.

2.2 Darbo programa, kurioje išdėstoma su standartizacija susijusi Komisijos vizija ir kitų metų planai, yra skirta glaudesniai Komisijos ir Europos standartizacijos sistemos (ESS) bendradarbiavimui užtikrinti. Komisija ketina persvarstyti partnerystę su ESS siekiant užtikrinti tinkamą visų suinteresuotųjų subjektų (pramonės, MVĮ, vartotojų, aplinkosaugos organizacijų, darbuotojų ir kt.) dalyvavimą.

2.3 Parengti prioritetinių IRT standartų planą ir standartizuoti paslaugas yra strateginiai Europos standartizacijos prioritetai. Prioritetinių IRT standartų planas papildys metinę Sąjungos darbo programą.

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK palankiai vertina Komisijos 2016 m. metinę standartizacijos darbo programą ir primena, kad standartai yra labai svarbūs vidaus rinkos struktūrai ir įmonių konkurencingumui. Kaip teigiama Komiteto 2011 m. rugsėjo mėn. nuomonėje INT/590⁽¹⁾ metinė standartizacijos programa yra labai naudinga skaidrumui, planavimui ir prognozavimui, visų pirma Europos standartizacijos sistemos suinteresuotiesiems subjektams ir nariams.

3.2 EESRK teigiamai vertina 2016 m. metinę programą, nes ja apibendrinamos dabartinės diskusijos ir, visų pirma, ji suteikia didelę pridėtinę vertę būsimam programavimui. Todėl EESRK ragina Komisiją geriau rengti būsimas metines programas ir konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais dėl techninių ir strateginių aspektų ir kitų metų liepos mėnesį paskelbti darbo programą. EESRK pritaria prioritetams įvairiuose sektoriuose.

3.3 Prioritetinis uždavinys – įtraukumas

3.3.1 Visiems sunkumų ir mažas galimybes dalyvauti ESS turėjusiems suinteresuotiesiems subjektams, t. y. vartotojams, aplinkosaugos organizacijoms, darbuotojams ir MVĮ, kuriems atstovauja III priede nurodytos organizacijos ANEC, ECOS, ETUC SBS, susijusios su Europos reglamentu (ES) Nr. 1025/2012, taip pat jų nacionaliniams nariams atstovauja EESRK. Todėl gerai susipažinęs su kitų suinteresuotųjų subjektų svariu indėliu rengiant Europos standartus ir su jiems iškilusiais sunkumais, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, būdamas pilietinei visuomenei atstovaujančia institucija, nori sutelkti savo pastangas ESS skaidrumui ir įtraukumui užtikrinti.

⁽¹⁾ OL C 376, 2011 12 22, p. 69.

3.3.2 Šiomis aplinkybėmis, kaip pagrįstai savo komunikate pabrėžia Komisija, ypatingą dėmesį reikia skirti Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 įgyvendinimui. Todėl visų pirma būtina užtikrinti platesnę reglamento 24 straipsnyje nurodytų ataskaitų sklaidą ir skelbimą, taip pat geriau apie jas informuoti ir su jomis supažindinti.

3.3.3 EESRK palankiai vertina Komisijos ketinimą atidžiai stebėti pažangą ir visų ESS suinteresuotųjų subjektų pastangas kurti įtrauktesnę sistemą. Siekiant didesnio įtraukumo, EESRK norėtų, kad Komisija imtųsi iniciatyvaus vaidmens, visų pirma kaip bendrą finansavimą ESS teikianti institucija.

3.3.4 Komitetas taip pat teigiamai vertina nustatytą III priede nurodytų organizacijų finansavimo procedūrą ir ragina dar labiau supaprastinti administracines procedūras ir sukurti ilgalaikiškesnę perspektyvą, kad šios organizacijos galėtų įgyvendinti daugiametę strategiją.

3.4 *Bendra standartizacijos iniciatyva*

3.4.1 Komitetas palankiai vertina siūlomą bendrą standartizacijos iniciatyvą ir suinteresuotųjų subjektų, visų pirma III priede nurodytų organizacijų dalyvavimą sistemoje, nes toks žingsnis patvirtina atgaivinamą viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, kuri yra ESS pagrindas. Šiomis aplinkybėmis EESRK norėtų pabrėžti, jog labai svarbu, kad galutinėje bendros standartizacijos iniciatyvos redakcijoje nustatytais veiksmais būtų vienareikšmiškai siekiama didinti įtraukumą tokiu būdu užtikrinant suinteresuotųjų subjektų, visų pirma III priede nurodytų organizacijų, atsakomybę dėl jos.

3.4.2 EESRK teigiamai vertina ir remia bendroje standartizacijos iniciatyvoje pateiktą pasiūlymą geriau išanalizuoti galimybes ir problemas, kurias gali paskatinti nemokamas naudojimasis standartais, pavyzdžiui, atlikti ekonominio ir socialinio standartų poveikio vertinimą.

3.5 *Europos standartizacijos organizacijų veiksmai*

3.5.1 EESRK labai palankiai vertina vaidmenį, kurį atlieka nepriklausomos, neutralios ir profesionalios Europos organizacijos CEN, CENELEC ir ETSI taikydamos taisykles ir procedūras, kuriomis užtikrinama, kad būtų laikomasi PPO standartizacijos ir Reglamente (ES) Nr. 1025/2012 nustatytų principų.

3.5.2 Siekiant didinti visų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą standartizacijos procese, EESRK ragina Europos standartizacijos organizacijas (ESO) suteikti III priede nurodytoms organizacijoms specialų narių ir (arba) partnerių statusą nustatant konkrečias jų teises ir pareigas atsižvelgiant į jų statusą ir vaidmenį, taip pat sudaryti nevaržomą prieigą prie techninių tarnybų ir prie šiuo metu rengiamų standartų projektų laikantis privatumo politikos, pagal kurią būtų pripažįstama būtinybė konsultuotis. Kadangi Sąjunga finansuoja ESO ir III priede nurodytas organizacijas, EESRK siūlo surengti diskusiją dėl pirmiau minėtos laisvos prieigos.

3.5.3 EESRK taip pat siūlo III priede nurodytoms organizacijoms vėl suteikti neribotą teisę teikti skundus, įskaitant atvejus, kai jos nuo pat pradžių nebuvo įtrauktos į standartizacijos veiklą, ir suteikti patariamąją galią ratifikuojant standartus.

3.5.4 EESRK norėtų pabrėžti, kad labai svarbu užtikrinti įtraukų ir kokybišką standartizacijos procesą. EESRK norėtų priminti, kad greitai parengti ir paskelbti standartus negali būti laikoma savaiminiu tikslu, ypač jei tai tampa kliūtimi EESRK siekiui į ESS įtraukti III priede nurodytas organizacijas. EESRK išpėja ESS, kad reikėtų vengti skubos sumetimais priimti sprendimus, kuriais būtų ribojamas dalyvavimas ir atvirumas.

3.5.5 EESRK primena, kad įtraukti suinteresuotuosius subjektus galima tik jiems sudarius sąlygas dalyvauti ir laikantis skaidrumo principo. EESRK pabrėžia, kad siekiant įtvirtinti, stiprinti ir įgyvendinti nacionalinio delegavimo principą, svarbu sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ ir jų nacionaliniams atstovams dalyvauti standartizacijos procese ir kad šis klausimas, kaip nurodoma komunikato 4 punkte, lieka vis dar neišspręstas.

3.5.6 Todėl EESRK siūlo sudaryti galimybes MVĮ ir visuomeninėms suinteresuotosioms šalims ir joms atstovaujančioms asociacijoms laisvai dalyvauti „veidrodiniuose komitetuose“ nacionaliniu lygmeniu. Paprastesnės dalyvavimo sąlygos ir galimybė įnešti savo indėlį yra ypač svarbūs aspektai viešų konsultacijų etapu, per kurį neturėtų kilti praktinių arba techninių kliūčių.

3.6 Naujasis standartizacijos vadovas ir gairės III priede nurodytoms organizacijoms

3.6.1 Komitetas teigiamai vertina tai, kad rengiant naują standartizacijos vadovą Komisija paragino ESO supažindinti savo tarnybas ir techninį personalą su naujojo dokumento turiniu ir priemonėmis.

3.6.2 Komitetas taip pat ragina Komisiją užtikrinti, kad su standartizacijos vadovu susipažins, jį supras ir naudosis visos Europos Komisijos tarnybos, norinčios pasinaudoti standartizacija kaip priemone ES politikai įgyvendinti. Taip pat būtų naudinga standartizacijos vadovą paskelbti ir parengti atitinkamą informaciją Europos Komisijos tinklavietėje.

3.6.3 Komitetas norėtų ypač pabrėžti, kad rengiant standartus labai svarbu, kad ESO techninių tarnybų vadovai būtų susipažinę su įvairiais Europos standartizacijos komiteto (CEN) ir Europos elektrotechnikos standartizacijos komiteto (CENELEC) vadovais (pvz., CEN ir CENELEC 2, 5 ir 17 vadovai ir CEN 4 vadovas) ir atsižvelgtų į socialinių subjektų ir MVĮ poreikius. Todėl Komitetas palankiai vertina CEN ir CENELEC kartu su MVĮ ir socialinių subjektų darbo grupėmis (SME Working Group, Societal Stakeholders Working Group) šioje srityje jau pradėtą veiklą ir ragina ją toliau tęsti įgyvendinant konkrečias ir plataus užmojo priemones. Reikėtų pabrėžti, kad šiais CEN ir CENELEC vadovais turi būti naudojamosi per visą Europos standartizacijos procesą, prasidedantį diskusijomis dėl būtinybės parengti standartą ir pasibaigiantį jo paskelbimu.

3.7 IRT standartizacija ir intelektinės nuosavybės teisės standartizacijos srityje

3.7.1 EESRK abejoja dėl komunikato 3.1 punkte siūlomo prioritetinių IRT standartų plano pridėtinės vertės. Šis dokumentas yra nebūtinai IRT srities standartizacijos tęstinis plano ir metinės standartizacijos programos priedas. Komitetas nerimauja dėl šaltinių ir prioritetų dubliavimosi, kuris gali apsunkinti tolesnes diskusijas ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą.

3.7.2 Intelektinės nuosavybės teisės (INT) klausimu Komitetas išpėja, kad esama disbalanso tarp su standartu susieto patento savininko ir naudotojo, ypač tais atvejais, kai inovacijas diegiančios MVĮ negali žinoti, kiek patentų ji gali naudoti ir kas yra jų savininkai. Todėl EESRK siūlo Europos telekomunikacijų standartų institutui (ETSI) parengti MVĮ skirtą praktinį derybų dėl su standartu susijusių patentų licencijavimo susitarimų vadovą ir susitarimus sudaryti laikantis sąžiningumo, pagrįstumo ir nediskriminavimo (angl. FRAND – *fair, reasonable, and non-discriminatory*) principų.

3.7.3 Komitetas mano, kad reikėtų aiškiau apibrėžti pirmiau nurodytus principus, kad juos būtų galima geriau suprasti ir praktiškai įgyvendinti.

3.7.4 Šiomis aplinkybėmis EESRK taip pat prašo ETSI pagerinti pareiškimų dėl intelektinės nuosavybės teisių duomenų bazės kokybę ir skaidrumą. Tai labai svarbu siekiant užtikrinti tam tikrą nuspėjamumo lygį su standartu susijusio patento naudotojams ir suteikti pasitikėjimą inovacijas diegiančioms MVĮ dėl derybų dėl pirmiau minėtų licencijavimo susitarimų sąnaudų ir sąlygų.

3.8 Naujo požiūrio konsultantai

3.8.1 EESRK primena labai svarbų naujo požiūrio konsultantų (žr. komunikato 7.2 skyrių) vaidmenį ir pripažįsta reikalingą jų indėlį į standartų atitikties Sąjungos politikai vertinimą siekiant užtikrinti suderintą standartizaciją.

3.8.2 EESRK palankiai vertina komunikato 7.2 punkte apibrėžtą siekį užtikrinti, kad vertinimu būtų galima naudotis ilgą laiką. Komitetas nori, kad šiam nepriklausomam vertinimui būtų teikiama pirmenybė, palyginti su Europos standartizacijos organizacijų (ESO) atliekamais vertinimais.

3.8.3 EESRK ragina dar labiau stiprinti šių konsultantų nepriklausomumą, pavyzdžiui, sudarant tiesiogines „naujo požiūrio konsultantų“ ir Europos Komisijos sutartis.

3.9 Standartizacijos prašymai ir įgaliojimai

3.9.1 EESRK nori pabrėžti Europos įgaliojimų, kuriuos Komisija suteikia ESO, prašydama parengti standartą, rengimo proceso svarbą. EESRK prašo Europos Komisijos užtikrinti dar didesnę šio proceso skaidrumą ir įtraukumą, ypač III priede nurodytų organizacijų atžvilgiu.

3.9.2 EESRK pabrėžia, kad svarbu patikrinti, ar parengtas standartas atitinka pradinį tikslą, visų pirma stebėti, ar rengiant standartą nebuvo išplėsta taikymo sritis.

3.9.3 Komitetas pabrėžia standartizacijos veiklos parengiamojo darbo svarbą, visų pirma siekiant įvertinti standartų ekonominę ir socialinę poveikį ir nustatyti suinteresuotuosius subjektus bei juos įtraukti į standartizacijos veiklą.

3.10 Tarptautinio bendradarbiavimo klausimu EESRK pabrėžia, kad III priede nurodytoms organizacijoms vis dar kyla didelių problemų vykdyti šį darbą ir prašo ESO ir nacionalinių standartizacijos institucijų pasinaudoti visomis galimomis bendradarbiavimo susitarimų su ISO ir IEC priemonėmis siekiant užtikrinti skaidrumą, visų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir įtraukumą, ypač tais atvejais, kai darbai yra susiję su Komisijos pateiktu prašymu parengti standartą.

4. Konkrečios pastabos

4.1 EESRK galėtų sukurti specialų ESS įtraukimo klausimui skirtą forumą. Šis forumas rengtų reguliarius, bent kartą per metus, posėdžius, kuriuose dalyvautų Komiteto nariai, norintys prisidėti prie suinteresuotųjų subjektų, įskaitant MVĮ ir socialinius suinteresuotuosius subjektus, dalyvavimo ir įtraukimo. III priede nurodytos organizacijos būtų reguliariai kviečiamos į šio forumo posėdžius.

4.1.1 Šiam forumui, be kita ko, būtų pavesta organizuoti metinį viešą klausymą ESS įtraukimo tema. Į šį renginį EESRK pakviestų dalyvauti ESS ir Europos Komisijos atstovus, kad jie galėtų viešai atsakyti į klausimus dėl Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 24 straipsnyje nurodytų veiklos ataskaitų siekiant užtikrinti didesnę informuotumą ir skaidrą. Pasinaudodamas šia proga EESRK norėtų į forumo veiklą įtraukti ir Europos Parlamentą.

4.1.2 Forumas taip pat galėtų finansuoti tyrimą dėl nacionalinių veidrodinių komitetų sudėties, kad galėtų įvertinti jų reprezentatyvumą ir įtraukumą.

2016 m. gegužės 25 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS